

Felix VANSTEELANT (°1862 †1941) x **Alida STEENKISTE** (°1878 †1960)

Verteld door Marc Van Steelant, een kleinzoon van Felix

FELIX was de tweede zoon van Jan en Anna. Uit zijn jeugdperiode is weinig bekend tenzij dat hij, samen met vader Jan en broer Alois, het ooit opnam voor een weduwe waar het elke avond "spookte" rond haar 'postje'. In feite waren de spoken enkele burens die haar wilden wegpesten om zo het postje te kunnen overnemen. Vader Jan en zijn twee zoons lieten in het woord lopen dat ze elke nacht met de tweeloop waakten, en de spoken bleven weg ! ...

Op 27-jarige leeftijd kwam Felix vrijen op "De Leeuw" met Prudentia Danneel (afkomstig uit Lampernisse). De jonge gasten van De Leeuw vroegen smalend: "Steelant, hoeveel tijd heb je nodig om naar de Bergen terug te lopen?" Maar Felix liet zich niet intimideren en hij trouwde met Prudentia. Ze hadden zeven kinderen, waarvan er drie op jonge leeftijd gestorven zijn.

Begin 1895 kwam Felix naar Zedelgem-dorp wonen (in het oud huis van tante Walburga) waar zijn vrouw op 39-jarige leeftijd overleed. Felix werd weduwnaar met vier kinderen: Walburga 12 jaar, Eligius 11, Jan 8 en Marcel 9 maand. Hij hertrouwde met Alida Steenkiste uit Zedelgem en uit dit huwelijk werden nog eens elf kinderen geboren, waarvan er vijf op jonge leeftijd overleden. Zo bleven over: Bertha, Jooris, Irma, Georgina, Luciaan en Leopold.

Van beroep was Felix timmerman, maar hij was wel heel veelzijdig. Hij was een metaalbewerker, juwelier-uurwerkmaker en later ook fotograaf. Hij had een natuurlijk talent als beeldhouwer. Samen met zijn zoons zette hij in Zedelgem (in het huis van Van Den Bussche, een vroegere bakkerij en boerderij) een fietsenhandel op. Toen hij als eerste in Zedelgem een fiets had vervaardigd kwam "Petje Claeys" van De Leeuw kijken: "Felix, 'k heb gehoord dat je een velo hebt gemaakt. Ik zou die wel eens willen zien, want ik ga er ook een maken!" (En hij heeft er meer dan één gemaakt ...)

Niet alleen fietsen maar ook naaimachines, landbouwwerktuigen, uurwerken en juwelen en later ook foto's deden de zaak bloeien. Felix was zelfs een tijd vertegenwoordiger en handelsreiziger (per fiets en met de tram) voor de firma "Grégoire", de tegenhanger van Leon Claeys. De uurwerken- en juwelenhandel werd later overgenomen door Marcel (in een eigen zaak) en thuis voortgezet door Luciaan. Jan vestigde zich ook te Zedelgem als fietsenmaker en later als handelaar in naaimachines. Het gebeurde wel eens dat Felix 's avonds met juwelen weg moest naar een of andere koper ten uitkante. Dan nam hij zijn zelfgemaakte degen-wandelstok mee; zo voelde hij zich veiliger!

Met zijn veelzijdig talent werd hij echter niet rijk. Toen Metje hem erop wees dat hij voor een bewezen dienst ten minste toch de prijs van een brood moest rekenen, antwoordde hij: *“Och, Alida, 't zijn ook maar mensen die zich hard moeten weren om er te komen.”*

Felix was kunstminnend en als de beurs het toeliet, trok hij naar Frankrijk om antiek te kopen.

Fotografie, hoe ‘modern’ ook, werd weeral eens door Felix als eerste aangepakt. Later werd ze door zijn zoon Marcel overgenomen en ook, voor beperkte tijd, door Bertha. Nog steeds is in Zedelgem de naam Vansteelant met fotografie verbonden.

Petje Steelant was sociaalvoelend en door iedereen gewaardeerd voor zijn vele (gratis) diensten. Als kleine boer met twee koeien, een paar varkens en een vlaschaard kende hij de knepen van de stiel. Hij ging dikwijls bij andere boeren helpen als schapen moesten lammeren of als de varkens ziek waren. *“Ga met de kordewagen in den bilk en doe hem vol met verse molshopen; smijt dat in het kot bij de zieke zwijns en ze zullen erdoor komen.”* En ze kwamen erdoor!

Hij was een diepgelovig man en de zondagsplicht was geen ijdel woord. Maar 's avonds mochten er dan bij Kamiel Hatses in de ‘Tramstatie’ juist geteld drie Rodenbachs van af, niet min, niet meer. Hij was lid van de kerkraad en in de kerk knapte hij allerlei karweitjes op (gratis, *“'t Is voor een goed werk”*). Tientallen keren werd de godslamp opnieuw gesoldeerd, en evenveel keer ook vervloekt toen ze weer brak. Toen pastoor Ronse hem eens vroeg een gat te maken in de koepel boven het altaar, kostte dit hem bijna het leven. Denkend dat die koepel zo'n 30 a 40 cm dik was, kwam Felix met zware hamer en extra lange gesmede beitels het gat kappen. Na twee of drie slagen was hij erdoor en realiseerde zich dat die koepel maar “een half steentje” dik was. Hij heeft er zich dan ook uiterst voorzichtig laten afglijden om niet ineens met hamer, beitels, koepel en al, twintig meter dieper te belanden voor het altaar. Wie zou zich dan over zijn talrijke kroost hebben ontfermd?

Maar toch was hij naast een godvrezend, diepgelovig en eerlijk man ook een beetje deugniet. Na de eerste wereldoorlog lagen Duitse en geallieerde wapens overal nog voor het rapen. Veel oorlogsgeweren waren in handen gekomen van mensen die het niet zo nauw namen met de wet en zich aan het “pensejagen” begaven. De spiralen in de loop van zo een geweer moesten echter worden uitgeboord om de loop glad te maken voor de hagel. Daarvoor was slechts één adres bekend, gemeenten ver in het ronde: Feel'n Steelant. 's Avonds na het avondeten, in de gezegende tijd zonder radio of TV, werd met een speciaal daartoe vervaardigd boor het monnikenwerk aangevat; het “sjiokesap” drupte van de pijpensteel op de boorstang en smeerde zo het boor dat de loop inwendig spiegelglad maakte. *“Och, 't is ook maar voor mensen die een konijntje schieten van mijnheer de baron, om hun kinderen wat vlees te geven!”*

Ook dit werd hem bijna noodlottig. Bij het opvullen van ‘pinnekardoezen’ liet hij eens een kardoos vallen, juist op het pinnetje dat de ontsteker doet ontbranden. Het brandend kruit spatte in het rond en deed een doos buskruit ontvlammen. Een ogenblik later stond heel de achterkeuken in vuur en rook. Felix kreeg een stuk brandend kruit op zijn voorhoofd en hield er voor de rest van zijn leven een litteken aan over. In een paar sprongen stond hij in de keuken, met rook en vuur achter zich: *“Jongens, de fabrieken van Corvilain staan in brand!”* (Corvilain= buskruitfabriek in Frankrijk).

Heel wat plezante anekdotes heb ik overgenomen van mijn vader en mijn ooms. Zij schetsen Petjes' zin voor humor; zijn kleine kantjes, en ook zijn plichtsgevoel en rechtvaardigheidszin.

Er was eens een mooie kat op het hof, een beetje de lieveling van Felix en er ook altijd omtrent. Opeens bleef de kat dagenlang weg en men dacht dat ze dood was. Toen ze geruime tijd later weer opdaagde zonder staart, was de vraag: “Hoe is dat gebeurd?”. Toen Petje op een avond aan de voordeur zijn pijp stond te roken, met de kat naast zich, hoorde hij het fluitsignaal van de stoomtram die van de Heirweg naar het dorp kwam gereden. De kat spitste haar oren en was vierklauwens weg door het huis, en ze bleef weer geruime tijd weg. *“Nu weet ik hoe ze haar staart is kwijtgerakt,”* zei Felix, *“onder de stoomtram.”*

In de eerste wereldoorlog was het huis met stallingen, schuur en alles, grotendeels ingenomen door Duitsers die de bevolking niet echt vijandig gezind waren. Om op de kamers en de bureaus in het dorp wat licht te hebben, hadden ze een generator geplaatst die met 2 draden en isolatiepotjes een eenvoudig netwerk van stroom voorzag. Die draden passeerden voorbij de “horlogekamer” waar Petje 's avonds bij het licht van de petroleumlamp uurwerken repareerde. De bekoring was te groot. Voor het venster werd de isolatie weggesneden en

met 2 draden, voorzien van knijpers, werd stroom afgesnoept naar een klein elektrisch lampje op de kamer. De Duitsers zijn er nooit achter gekomen ...

Ook het graan dat de mensen bij de Duitse overheid moesten inleveren, werd zoveel mogelijk achtergehouden. Felix verstopte dit graan bij "Pietje van de Rolder, op de zolder". Dit was in een niet-gebruikte schouw waarvan het gat juist groot genoeg was om Marcel door te laten kruipen en de zakjes te stapelen in de ruimte erachter. Toen deze operatie volop aan de gang was, hoorde Petje soldaten naar boven komen. "Marcelten, houd je stille, de Duitschers zijn daar !" In de weinig seconden die hem bleven, snakke hij een stuk behangspapier en de 'stiefpap' (alles was klaargezet voor het geval dat ...) en hij plakte het gat dicht. Gelukkig bleven de soldaten niet al te lang, of Marcel zat er nu nog.

Dat het hof soms volliep met Duitse soldaten en (Russische) krijgsgevangenen was geen uitzondering. Op een keer waren Duitsers van het front teruggekeerd, doodvermoeid? Uitgehongerd en het moreel op nul. Petje had compassie met die jongens en hij begon een ketel patatten voor hen te koken. Toen een Russische krijgsgevangene dit rook, kwam hij enkele aardappelen schooien. Petje gaf ze hem. Wilhelm, een gevreesde Feldgendarm in Zedelgem, had het gezien en maakte nogal misbaar tegen Felix. De reactie bleef niet uit: "Wilhelm, ben je niet beschaamd? Dit zijn toch ook mensen die den oorlog niet gevraagd hebben, zoals jullie. Trouwens, jullie zijn mijn vijanden en ik doe patatten gereed voor jullie, omdat jullie ook mensen zijn ...". Wilhelm schrok en ging weg. En later kwam hij terug: "Vater, ich hab' das nicht so gemeint. Nicht bö's sein !".

Op het einde van zijn leven kreeg Felix af en toe een kleine beroerte. "Petje heeft weer een 'draaitje' gekregen." Toen mijn vader Marcel met mijn zus Jacqueline, nog een klein meisje, hem gingen bezoeken, zat hij wat sukkelachtig in zijn zetel. Toen maakte de kleine Jacqueline een leuke opmerking: "Wel wel, 't wil haast geen Petje niet meer zijn, hé !". Petje lachte zich een ongeluk.

Als je nu nog aan oude mensen die hem hebben gekend, de vraag stelt: "Heb jij Petje Steelant gekend?", klaart hun gezicht op. "Dat was een goe ventje, die van alles kon, en de Steelants zijn allemaal zo !".

Verteld door Marc Van Steelant, een kleinzoon van Felix